

สารานุกรมศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๒๗

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารานุกรม ศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๒๗ (กันยายน ๒๕๔๕)

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN 0857-2593

ภาพปกจากเรื่อง นายเชื้อ ดนตรีรส

60.-

สารานุกรม ศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๒๗ (๒๕๔๕)

คณะผู้จัดทำ

เจ้าของ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเพิ่มพูน ขยายขอบเขต เพิ่มความรวดเร็วของการบัญญัติศัพท์ อธิบายความหมายของศัพท์ให้ทันต่อความต้องการและความจำเป็นในการใช้ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา การค้นคว้า ตลอดจนการพูด การเขียน ที่สามารถทำให้เข้าใจตรงกันได้

คณะกรรมการฝ่ายบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญศรี นายวิสิทธิ์	ไพรัตน์ โรจน์พจนรัตน์	ประธานกรรมการ กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	ธรรมมา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวคนธ์	จงตระกูล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิสันต์	กฏแก้ว	กรรมการ
อาจารย์สุพจน์	ไต้นวล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์วิญญา	วิศาลาภรณ์	กรรมการ
อาจารย์สุวดี	ภูประดิษฐ์	กรรมการ
อาจารย์สุจิรา	ศิริไพล์	กรรมการ
อาจารย์สุวรรณา	คล้ายกระแสด	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ชูศรี	วงศ์รัตน์ะ	กรรมการและเลขานุการ
อาจารย์วิไลลักษณ์	พงษ์โสภา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เจ้าหน้าที่ของโครงการ

นางสาวขวัญใจ	รัตนันต์	โทร. (๐๒)๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๙ หรือ (๐๒)๒๖๐-๓๖๓๔ และ (๐๒)๒๕๘-๓๙๙๗
--------------	----------	---

จัดพิมพ์โดย

บริษัทสำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา จำกัด ๑๐๗/๕๙ ซ.มันลีน ๔ ถ.พระราม ๖ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร. (๐๒)๒๑๕-๘๕๔๘, (๐๒)๒๑๖-๐๓๑๓, (๐๒)๒๑๖-๗๔๐๕, (๐๒)๒๑๗-๐๑๔๘ โทรสาร (๐๒)๒๑๖-๐๔๑๔

พิมพ์ที่

บริษัท ธนธการพิมพ์ จำกัด ๔๘๐/๑ ซอยแสงสันต์ ถนนประชาอุทิศ แขวงราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

สั่งซื้อได้ที่

โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทร. (๐๒)๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๙ หรือ (๐๒)๒๖๐-๓๖๓๔
และ (๐๒)๒๕๘-๓๙๙๗

สารานุกรม ศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๒๗ (๒๕๔๕)

บรรณาธิการแถลง

เป็นที่น่ายินดีที่ในวารสารฉบับนี้มีบทความถึง 20 บทความ จาก 9 สาขาวิชาซึ่งมากกว่าทุกฉบับที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจจากผู้เขียนบทความเป็นอย่างดี

คณะกรรมการบรรณาธิการขอถือโอกาสนี้แถลงให้ทราบเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ ที่ถือปฏิบัติในการจัดทำสารานุกรมศึกษาศาสตร์ในรูปเล่มวารสาร ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการในปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติภารกิจในความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- ขั้นตอน 1** คณะกรรมการสาขาวิชากำหนดคำศัพท์และชื่อบทความ
- ขั้นตอน 2** ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนบทความ
- ขั้นตอน 3** คณะกรรมการสาขาวิชาพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ
- ขั้นตอน 4** คณะกรรมการวิชาการพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการสาขาวิชาเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอน 5 คณะกรรมการบรรณาธิการรวบรวม ตรวจสอบพิสูจน์อักษรและจัดเตรียมบทความที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิชาการสำหรับการพิมพ์เผยแพร่

ขั้นตอน 6 บริษัทสำนักพิมพ์ พ.ศ.พัฒนา จัดพิมพ์บทความต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชา รวมเข้าเป็นรูปเล่มของวารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์

จากการดำเนินการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบทความที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาเขียนให้เสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น แต่ละบทความจะต้องผ่านการพิจารณาในขั้นตอน 3, 4 และ 5 ตามลำดับ อันเป็นการกระทำที่หวังให้บังเกิดผลสูงสุดตามความมุ่งหมายหลักของโครงการ

การผลิตผลงานทางวิชาการตามขั้นตอนในลักษณะนี้ต้องอาศัยทั้งความรู้และความรอบคอบเป็นประการสำคัญ อย่างไรก็ตาม บทความแต่ละบทความ แม้จะได้ผ่านการพิจารณาไปเรียบร้อยแล้วในทุกขั้นตอนดังกล่าว แต่ข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดทางวิชาการและการพิมพ์ก็อาจมีดังที่ปรากฏให้เห็นอยู่บ้างเป็นครั้งคราวซึ่งท่านที่สนใจติดตามอ่านบทความในวารสารคงจะทราบข้อนี้ดี

คณะกรรมการบรรณาธิการผู้รับผิดชอบโดยเฉพาะต่อการดำเนินงานในขั้นตอน 5 จึงใคร่ขอเรียนชี้แจงให้ทราบว่าข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดใดๆ ก็ตามที่มีปรากฏอยู่ในวารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์ แต่ละฉบับ ยังมีโอกาสได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องได้ ดังที่ได้กระทำมาแล้ว เมื่อมีการจัดพิมพ์รวมเล่มในโอกาสสำคัญๆ เช่น มหามงคลวโรกาสเฉลิมพระเกียรติที่ผ่านมาแล้วรวม 3 ครั้ง

อนึ่ง ในกรณีที่ท่านผู้อ่านวารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์ ได้พบเห็นข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดใดๆ ไม่ว่าในเชิงวิชาการหรือในเชิงการสื่อความหมาย ขอได้โปรดกรุณาแจ้งต่อคณะกรรมการบรรณาธิการ เพื่อดำเนินการต่อไปภายในเวลาอันสมควร อันจะเป็นคุณูปการอย่างยิ่งต่อโครงการนี้

ด้วยความขอบคุณ

คณะกรรมการบรรณาธิการ

สารานุกรม ศึกษาศาสตร์

ฉบับที่ ๒๗ (๒๕๕๕)

	หน้า
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา	
ความเชื่อมั่นของการวัดผลตัวแปรพหุคูณ <i>สำเร็จ บุญเรืองรัตน์</i>	7
ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย <i>ไพฑูริย์ โพธิ์สาร</i>	10
สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ	
การเรียนรู้ในสถานที่ทำงาน <i>อาชัญญา รัตนอุบล</i>	15
การศึกษาทางไกล <i>ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์</i>	21
เครือข่ายการเรียนรู้ <i>ปาน กิมปี</i>	26
โรงเรียนบ้าน <i>อมรวิรัช นาคทรรพ</i>	31
สังคมการเรียนรู้ <i>สุมาลี สังข์ศรี</i>	38
สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ	
เด็กกลุ่มอาการดาวน์ <i>พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์</i>	47
เด็กที่มีความต้องการพิเศษ <i>ดารณี ศักดิ์ศรีมงคล</i>	55
นาฏบำบัด <i>ศรียา นิยมธรรม</i>	60
สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	
เทคโนโลยีระบบการสอน <i>ชม ภูมิภาค</i>	65
สาขาวิชาปรัชญาการศึกษา	
โยนิโสมนสิการในทัศนะของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) <i>ฉำรง บัวศรี</i>	73
สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ	
กระบวนการศึกษาทางพลศึกษาและกีฬา <i>วรศักดิ์ เพียรชอบ</i>	83
การเล่น <i>วรศักดิ์ เพียรชอบ</i>	86
เกม <i>วรศักดิ์ เพียรชอบ</i>	93
น้ำใจนักกีฬา <i>วรศักดิ์ เพียรชอบ</i>	95
เวชศาสตร์การกีฬา <i>ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร</i>	100
สาขาวิชาสุขศึกษา	
สุขภาพจิต <i>เกษม ตันติผลาชีวะ</i>	105
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน	
ผังมโนทัศน์ <i>มนัส บุญประกอบ</i>	111
สาขาบุคคล องค์กร และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	
นายเชื้อ คนตรีรส <i>กาญจนา อินทรสุนานนท์</i>	121
แนะนำผู้เขียน.....	125